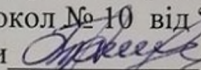

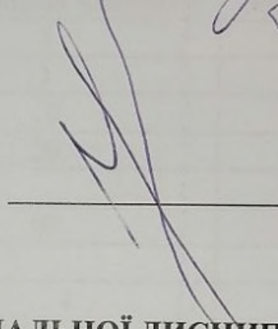
**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ
УКРАЇНИ**

Кафедра землеробства та гербології

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декан агробіологічного факультету
Віталій КОВАЛЕНКО
« _____ » _____ 2024 р.

«СХВАЛЕНО»
на засіданні кафедри землеробства та гербології
Протокол № 10 від « 20 » 05 2024 р.
Завідувач кафедри Семен ТАНЧИК

«РОЗГЛЯНУТО»
Гарант ОП «Агрономія»
Гарант ОП
Світлана КАЛЕНСЬКА

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«СТАЛЕ ЗЕМЛЕРОБСТВО ТА ПРОДОВОЛЬЧА БЕЗПЕКА»**

Спеціальність 201 Агрономія
Освітня програма Агрономія
Факультет Агробіологічний
Розробники: д-р с.-г. наук Цюк О. А.

Київ – 2024 р.

Опис навчальної дисципліни

«Стале землеробство та продовольча безпека»

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	Магістр	
Спеціальність	201 «Агрономія»	
Освітня програма	«Агрономія»	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Вибіркова	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота) (за наявності)		
Форма контролю	Залік	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки	1	1
Семестр	1	1
Лекційні заняття	10	10
Практичні, семінарські заняття	20	20
Лабораторні заняття		
Самостійна робота	90	90
Індивідуальні завдання		
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	4	

1. Мета, завдання та компетентності навчальної дисципліни

Предметом «Стале землеробство та продовольча безпека» вивчаються причини та фактори особливостей і закономірностей проблем продовольчої безпеки, як складової міжнародної економічної безпеки; вивчається сутність та зміст продовольчої безпеки як комплексної складової соціально-економічного розвитку в контексті міжнародної економічної безпеки. Вивчається якість продуктів харчування та виробництво екологічно чистої продукції з огляду продовольчої безпеки, формування наукових основ екологічної політики в сфері агропромислового комплексу України

Отже, **метою** навчальної дисципліни «Стале землеробство та продовольча безпека» є оволодіння знаннями у сфері продовольчої безпеки, які допоможуть фахівцю у вирішенні питань, пов'язаних з їхньою професійною діяльністю.

Завдання: оволодіти здібністю до методологічного обґрунтування напрямів розв'язання проблем; розкрити поняття продовольчої безпеки та критеріїв її визначення; ознайомити з аспектами світової продовольчої проблеми; причинами нестачі продовольства та з основними напрямками боротьби з голодом, що вживаються світовою спільнотою; розкрити роль світової торгівлі та продовольчих транснаціональних корпорацій, світових та регіональних продовольчих організацій у зниженні гостроти продовольчої проблеми; сформувані вміння використовувати методи оцінки та моделювання рівня стану продовольчої безпеки України.

В результаті вивчення дисципліни «Стале землеробство та продовольча безпека» слухачі магістратури агробіологічного факультету повинні **знати:**

- основні методологічні напрями і методи наукових досліджень з проблем агрономії;
- особливості поняття продовольчої безпеки;
- світові продовольчі аспекти;
- роль світових продовольчих транснаціональних корпорацій;

- методи оцінки рівня стану продовольчої безпеки України

На підставі набутих знань магістр повинен **уміти**:

- формувати прогнози розвитку конкретних продовольчих процесів на мікро і макро рівні;

- ідентифікувати та описувати види та типи порушень продовольчої безпеки, давати оцінки його сучасними методами кількісної обробки інформації.

Набуття компетентностей:

Інтегральна компетентність (ІК): Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у сфері агрономії під час здійснення професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень або здійснення інновацій та характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК): ЗК 3. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми; ЗК 4. Здатність працювати в міжнародному контексті; ЗК 6. Прагнення до збереження навколишнього середовища.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК): СК 2. Здатність аналізувати та оцінювати сучасні проблеми, перспективи розвитку та науково-технічну політику в сфері агрономії; СК 5. Здатність розв'язувати складні задачі у широких або мультидисциплінарних контекстах на основі спеціалізованих концептуальних знань, що включають сучасні наукові здобутки у сфері агрономії; СК 6. Здатність презентувати результати професійної та наукової діяльності фахівцями і нефхівцям.

Програмні результати навчання (ПРН):

РН 3. Розробляти та реалізовувати проекти екологічно безпечних прийомів і технологій виробництва високоякісної продукції рослинництва з урахуванням особливостей агроландшафтів та економічної ефективності;

РН 9. Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами для обговорення результатів професійної діяльності, досліджень та інноваційних проектів у сфері аграрних наук та продовольства;

РН 10. Здійснювати ефективне управління персоналом і ресурсами, забезпечувати професійний розвиток персоналу, об'єктивно оцінювати результати діяльності колективу та внесок його учасників до цих результатів;

РН 11. Здійснювати бізнесове проектування та маркетингове оцінювання виконання і впровадження інноваційних розробок.

Навчальним планом підготовки магістрів з спеціальності "Агрономія" на вивчення дисципліни «Стале землеробство та продовольча безпека» відведено 120 год, в тому числі 30 год аудиторних занять. Підсумкового формою контролю є залік.

2. Програма та структура навчальної дисципліни

- повного терміну денної (заочної) форми навчання.

Теми лекційних занять

Змістовий модуль 1. Якісна і безпечна продукція як фактор світової глобальної безпеки

Лекційне заняття 1. Глобальна продовольча безпека, світовий ринок продукції рослинництва – 2 год

Лекційне заняття 2. Цільові показники продовольчої безпеки. Задоволення потреб населення основних видів продовольства – 2 год.

Змістовий модуль 2. Шляхи забезпечення та вдосконалення продовольчої безпеки

Лекційне заняття 3. Розвиток агропромислового комплексу в контексті забезпечення продовольчої безпеки в Україні. Якість і безпека продуктів харчування – 2 год

Лекційне заняття 4. Стале землеробство, концепція та аспекти впровадження – 2 год

Лекційне заняття 5. Концептуальні підходи та шляхи вдосконалення системи забезпечення продовольчої безпеки – 2 год

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин	
	денна форма	Заочна форма

	тижні	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
			л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Змістовий модуль 1. Якісна і безпечна продукція як фактор світової глобальної безпеки													
Тема 1.1. Глобальна продовольча безпека, світовий ринок продукції рослинництва	2	14	2	4			12	28	2	4			22
Тема 1.2. Цільові показники продовольчої безпеки. Задоволення потреб населення основних видів продовольства	2	14	2	4			12	26	2	4			20
Разом за змістовим модулем 1	4	28	4	8			24	54	4	8			42
Змістовий модуль 2. Шляхи забезпечення та вдосконалення продовольчої безпеки													
Тема 2.1. Розвиток агропромислового комплексу в контексті за забезпечення продовольчої безпеки в Україні	2	14	2	4			22	20	2	4			14
Тема 2.2 Стале землеробство, концепція та аспекти впровадження	2	14	2	4			22	22	2	4			16
Тема 2.3. Концептуальні підходи та шляхи вдосконалення системи забезпечення продовольчої безпеки	2	14	2	4			22	24	2	4			18
Разом за змістовим модулем 2	6	70	6	12			66	66	6	12			48
Усього годин	40	120	10	20			90	120	10	20			90

3. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Аналіз показників світової та національної агропродовольчої безпеки	2
2	Продовольча криза. Вплив соціально – економічних чинників на світові та національні продовольчі процеси	2
3	Історичний аспект розвитку аграрної кризи у США	2
4	Історичний аспект формування агропродовольчої політики у	2

	Японії	
5	Національна агропродовольча політика країн ЄС.	3
6	Оцінка стану агропродовольчого комплексу України	2
7	результати проведення аграрних реформ в Україні.	2
8	Методологія побудови системи саморозвитку територій	3
9	Аналіз результатів обстеження експериментального району	2
	Разом	20

4. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Аналіз літератури з питань формування концепції продовольчої безпеки	30
2	Вивчення діяльності Міжнародних організацій, що займаються проблемами продовольчої безпеки, що діють у рамках ООН: МСОП (ВСОП), ЮНЕСКО, ВООЗ, ФАО, МАГАТЕ, ВМО та підготувати реферат	30
3	Аналіз Плану масштабних перетворень, що включає 17 взаємопов'язаних та нероздільних цілей та завдань у галузі сталого розвитку – цілі сталого розвитку, прийнятого на Генеральній Асамблеї ООН у 2015р.	30
	Всього	80

5. Засоби діагностики результатів навчання:

- залік, модульні тести, реферати, захист практичних робіт

6. Методи навчання:

- словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо);
- практичний метод (практичні заняття);
- наочний метод (метод ілюстрацій, метод демонстрацій);
- робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату);
- відеометод (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);
- самостійна робота (виконання завдань).

7. Методи оцінювання.

- екзамен;
- усне або письмове опитування;
- модульне тестування;
- реферати, есе;
- захист лабораторних робіт;
- презентації та виступи на наукових заходах.

Підготовка рефератів

Методичні поради. Написання реферату передбачає стисле (до 15 с.) викладення матеріалу за вказаною тематикою. Оформлення реферату передбачає: складання плану структури, викладення його основного змісту та переліку наукових джерел, використаних автором. Індивідуальна робота має виконуватися самостійно студентом із урахуванням здатності до дослідницької роботи та аналізу викладеного матеріалу.

Теми рефератів:

1. Проблеми світової продовольчої безпеки в умовах глобалізації економіки.
2. Актуальні питання продовольчої безпеки і розвитку сільського господарства.
3. Продовольча безпека України в епоху світової глобалізації.
4. Продовольча безпека України: стан, проблеми та використання потенційних резервів продовольчого забезпечення населення.
5. Чинники формування та функціонування ринку продовольчої продукції.
6. Продовольча безпека та її забезпечення в Україні.
7. Продовольча і сільськогосподарська організація ООН.
8. Продовольча криза. Міжнародний надзвичайний продовольчий резерв.
9. Міжнародний фонд сільськогосподарського розвитку.
10. Міжнародно-правовий механізм регулювання співробітництва в галузі сільського господарства.
11. Продовольча і сільськогосподарська організація об'єднаних націй.
12. Державно-правове регулювання забезпечення продовольчої безпеки.
13. Правовий механізм гарантування продовольчої безпеки в сучасних умовах.
14. Діяльність державних органів влади в сфері забезпечення продовольчої безпеки.
15. Проблеми правового забезпечення продовольчої безпеки в окремих зарубіжних державах.
16. Правове регулювання продовольчої безпеки в Німеччині.
17. Правове регулювання продовольчої безпеки в США.
18. Правове регулювання продовольчої безпеки в Китаї.
19. Правове регулювання продовольчої безпеки в Японії.
20. Правове регулювання продовольчої безпеки в країнах Латинської Америки.

8. Розподіл балів, які отримують студенти здобувачі вищої освіти. Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

Рейтинг студента, бали	Оцінка національна за результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	Відмінно	Зараховано
74-89	Добре	
60-73	Задовільно	
0-59	Незадовільно	Не зараховано

Для визначення рейтингу студента (слухача) із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу студента (слухача) з навчальної роботи $R_{\text{нр}}$ (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{нр}} + R_{\text{ат}}$.

Рейтинг з навчальної роботи проводиться у формі контролю знань студента по модулям із дисципліни “Землеробство та продовольча безпека”, що вивчається, охоплює весь матеріал і проводиться у декілька етапів, зсунутих у часі.

Загальна кількість модулів при вивченні дисципліни складає 2 модуля. Кількість балів отриманих при вивченні модуля складається із 3-х складових: лекційні заняття, практичні роботи та самостійна підготовка під керівництвом викладача. Рейтинг з кожного модулю визначається за таким принципом:

- **1 Модуль:** лекційні – 40 балів (за опрацювання лекційного курсу і написання модульної роботи (тестів)), практичні – 50 балів (відпрацьовані і захищені); самостійна – 10 балів (виконання теоретичних та розрахункових завдань). Максимальна кількість балів за модуль складає **100 балів**.

- **2 Модуль:** лекційні – 40 балів (за опрацювання лекційного курсу і написання модульної роботи (тестів)), практичні – 50 балів (відпрацьовані і захищені); самостійна – 10 балів (виконання теоретичних та розрахункових завдань). Максимальна кількість балів за модуль складає **100 балів**.

Максимальна кількість балів, які можна отримати за 2 модулі становить **200 балів**.

Підсумкова атестація проводиться за тестовими технологіями.

9. Рекомендовані джерела інформації

1. Адамик В. Актуальні питання продовольчої безпеки і розвитку сільського господарства у контексті подолання бідності. Вісник Тернопільського нац. екон. ун-ту. 2009. № 1. С. 61-68.
2. Андреева Н.М. Продовольча безпека України в епоху світової глобалізації. Економіка харчової промисловості. 2009. № 2. С. 32-38.
3. Бачили очі, що купували...: Комітет з питань екологічної політики, природокористування та ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи підтримує проект закону про внесення змін та доповнень до Закону "Про безпечність та якість харчових продуктів" (щодо свободи вживання продуктів харчування) // Голос України. 2009. 21 лип. (№133). 5 с.
4. Білик Ю. Д. Продовольча безпека України: стан, проблеми та використання потенційних резервів продовольчого забезпечення населення. / [Ред. В.М.Божок] К.: Фенікс, 2000. 54 с.
5. Біттнер О. На порядку денному - продовольча безпека держави: [день Уряду у Верховній Раді України з питань забезпечення продовольчої безпеки держави] // Уряд кур'єр. 2003. 10 верес. С. 1-2.
6. Боднарчук В. М., Василенко О. О., Сорокіна Н. О. Управління якістю сировини й регулювання законодавчої бази - надійні підвалини безпеки продукції: [щодо законодавчого регулювання питань безпеки якості харчової продукції]. Молочна промисловість. 2007. № 6. С. 12-14.
7. Бойко В. І. Про гарантування продовольчої безпеки України. Економіка АПК. 2006. № 1. С. 60-67.
8. Болдуєв М. В. Розвиток інституційних основ продовольчої безпеки регіону. Держава та регіони. Серія: Державне управління. 2009. № 2. С. 29-34.
9. Болдуєв М. В. Сучасна державна політика щодо забезпечення продовольчої безпеки України: [досвід формування принципів державної політики щодо забезпечення продовольчої безпеки в розвинутих країнах та визначено її основні напрями в Україні]. Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво. 2009. № 1. С. 21-25.
10. Власов В. Бізнес знову на гачку Держспоживстандарту: [позиція Держспоживстандарту, очолюваного Л.Школьніком, щодо законопроектів №1363 "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо стандартизації та обов'язкової сертифікації)" і №1365 "Про ринковий нагляд"]. Дзеркало тижня. 2008. 5-11 квіт. 11 с.
11. Власов В. І. Методичні підходи щодо оцінки продовольчої безпеки країни: [спроба сформулювати методичні підходи щодо оцінки продовольчої безпеки]. Економіка АПК. 2009. № 8. С. 43-45.
12. Волощук Г. О. Контроль за якістю - першочергова проблема кожного підприємства громадського харчування. Масове харчування, готельне господарство і туризм в умовах ринкових відносин. К., 1997. С. 25-29.
13. Глібов Р. В. Чинники формування та функціонування ринку продовольчої продукції /Р.В. Глібов. Економіка АПК. 2009. № 12. С. 92-95.
14. Глобальна продовольча безпека / О. Г. Білорус, М. В. Зубець, П. Т. Саблук, В. І. Власов; Ін-т світ. економіки і міжнар. відносин НАН України, ННЦ «Ін-т аграр. економіки» УААН. К.: ННЦ «ІАЕ», 2009. 485 с.
15. Гойчук О. І. Продовольча безпека та її забезпечення в Україні. Вісник аграрної науки Причорномор'я. Миколаїв, 2001. Спец. вип. 4 (13). С. 205-211.
16. Гойчук О. І., Курило В. Продовольча безпека та необхідність її правового забезпечення: [проаналізовано рівень виробництва та споживання продуктів харчування в Україні, визначено загрози продовольчій безпеці та розглянуто стан нормативно-правової бази її забезпечення]. Адвокат. 2006. № 3. С. 3-5.
17. Гойчук О. І. Продовольча безпека в Україні і світі - К.: Наукметодцентр аграрної освіти, 2003. 113 с.

18. Гребенюк М. Державно-правове регулювання забезпечення продовольчої безпеки. Право України. 2009. № 5. С. 92-98.

19. Гребенюк М. Міжнародно-правовий досвід забезпечення продовольчої безпеки: [розглянуто міжнародне визначення продовольчої безпеки, а також деталізовано право на продовольче забезпечення та порядок його реалізації крізь призму конституцій держав колишнього СНД і деяких європейських країн]. Право України. 2010. № 2. С. 165-172.

20. Гребенюк М. Правовий механізм гарантування продовольчої безпеки в сучасних умовах. Право України. 2010. № 12. С. 244-251.

21. Гребенюк М. Діяльність органів прокуратури в сфері забезпечення продовольчої безпеки. Вісник прокуратури. 2009. № 10. С. 32-35.

22. Гребенюк М. Проблеми правового забезпечення продовольчої безпеки в окремих зарубіжних державах: [розкриваються актуальні питання правового забезпечення продовольчої безпеки виходячи з досвіду окремих держав (Японія, Бразилія, США) та деталізовано законодавчо встановлені пріоритети та шляхи реалізації державної аграрної політики окремих зарубіжних країн]. Підприємництво, госп-во і право. 2010. № 10. С. 52-55.

23. <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2208>

24. <https://agropolit.com/spetsproekty/953-prodovolcha-bezpeka-ukrayini-abo-gasinnya-pojeji-bez-jodnoyi-strategiyi>

25. <https://pag-journal.iei.od.ua/archives/2022/30-2022/22.pdf>

26. https://economyandsociety.in.ua/journals/13_ukr/27.pdf

27. <http://www.sulj.oduvs.od.ua/archive/2022/1-2/52.pdf>

28. http://1032689.iepjourn.web.hosting-test.net/journals/37/2022_37_1_Nasirkhodjaeva_et_al.pdf

29. <https://visnyk-juris-uzhnu.com/wp-content/uploads/2022/03/20.pdf>

30. <http://visnyk-pravo.uzhnu.edu.ua/article/view/304410/296317>